

بسترهای نوین ارتباطی در زیست جمعی امروز

بازتعریف فرهنگ ارتباطات در میدان سیال مجازی

احمد افروز، کارشناس رسانه و ارتباطات: با ظهور نسل دوم اینترنت، بستر نوینی برای برقراری ارتباطات انسانی در بستر فضای مجازی متولد شد؛ صحنه‌ای که رفته‌رفته و البته به‌ سه فوریت از یک فضای کوچک مجازی و همپای رشد سریع تکنولوژی‌های نوین ارتباطی، به کاربری‌های روزانه عموم تسری یافت. فضای مجازی در برخی مواقع حتی پیش‌تر از فضای حقیقی در حرکت، رشد و توسعه است تا جایی که این فضا کاملا جدی و موازی با فضای حقیقی، همه‌روزه ایجاد و بسط بیشتری به خود می‌گیرد.

ورود اینترنت به پیام‌رسان‌های مختلف و بارش اپلیکیشن‌ها و شبکه‌های اجتماعی متنوع نیز جهش فوق‌العاده‌ای به میدان مجازی داده است تا عملا نظریه «دهکده جهانی» مارشال مک‌لوهان تحقق یافته و حتی فراتر از آن «کومه‌های تهبایی» انسان‌ها در معرض ظهور قرار گیرد. هم‌اکنون فضای مجازی و ارتباطات انسانی در بستر موبایل، واقعیتی پذیرفته‌شده و حتی تنیده‌شده در جوامع انسانی است و افراد اغلب کم‌وبیش و گاه به اجبار از نسوی ساختارهای جدید جامعه،

در این فضا حضور دارند. این عنصر الزامی جامعه جهانی چاره‌ای جز این برای ساختارها و نهادهای دگریر با مخاطب عام هم نمی‌گذارد.

یکی از الزامات هر پدیده‌ای، تعریف فرهنگ استفاده و بهره‌مندی از آن است. فضای مجازی به افراد فرصت می‌دهد تا در فضای جدید به‌ تعامل با دیگران بپردازند؛ پس با نوع جدیدی از ارتباط مواجه هستیم که هرچند اساس و بنیان آن با دنیای حقیقی یکی است، اما به هر حال حائز تفاوت‌های بسیاری‌اند که لزوم یادگیری فرهنگ مجازی را بیش از پیش مطرح می‌کند.

هرچند در ابتدای ظهور این پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی، عمده استفاده افراد از این فضا اشتراک‌گذاری سوزه‌های شخصی و شاید دل‌نوشته‌های ساده بود، اما با توجه به تجربه حضور چندساله در فضای مجازی، این امکان از محلی برای اشتراک‌گذاری خاطرات و سبک زندگی افراد، درگاهی برای بیان جدی عقاید و ابراز نظر یا تشکیل گعده‌ها درباره مسائل مختلف جامعه روز شده است.

ورود افراد به فضای مجازی، در درجه اول حامل این پیام است که «من یک

برشی از فضای مجلس و گپ‌وگفتی با نمایندگان در حاشیه کار آمدی کابینه و ضرورت ترمیم دستگاه اجرائی

چالش وعده‌ها

وزاری که مجلس و دولت مسئولیت تغییرشان را برعهده نمی‌گیرند

بسیار از وعده‌ها

بی‌سرانجام وزیر صمت در ادامه به این موضوع هم اشاره کرد و گفت: «ما کشور را با تعارف اداره می‌کنیم و این امر موجب شده تا کشور را گران اداره کنیم. در ابتدای دولت حداقل به سه تا پنج وزیر نباید رای می‌دادیم؛ اما به دلیل اعتماد کردیم و رای دادیم. امروز این مسئله اثبات شد و همه انتظار داریم تا دولت به‌تنبهایی دست به اصلاحات بزند و برخی از وزرا را تغییر دهد. من در استیضاح وزیر صمت گفتم اگر ایشان در وزارت باقی بماند، خودرو و لوازم خانگی گران خواهد شد و در هفته گذشته ۱۰ تا ۸۰ میلیون تومان خودرو گران شد و بدتر از آن خلاف تمام دنیا ما خودرو را در بورس می‌فروشیم؛ یعنی فروش مزایده‌ای، هرکس گران‌تر خرید، خودرو مال اوست. واقعا این افزایش قیمت چرا باید از جیب مردم خالی شود و به جیب خودروساز و مافیای وارد شود؟»

تعارفات میان مجلس ودولت وباربر زمین‌مانده مردم!

آن طور که سباهکلی در نطق خود بیان کرد، آیا می‌توان پرسید که واقعا از همان ابتدا حدود پنج وزیر دولت سیزدهم توان اداره یک وزارتخانه را نداشتند؛ اما به دلیل همان چیزی که سباهکی آن را «تعارف» مجلس با دولت نامید، مجلسی‌ها به وزرای دولت رئیسی با رای بالا اعتماد کردند؛ اما اکنون با گذشت یک‌سال و نیم از فعالیت دولت جدید مشخص شده است باید تعارفات را کنار بگذارند یا با استیضاح در مجلس یا فشار برای تعویض آنها در دولت، رئیس‌جمهور را مجاب به ترمیم کابینه‌ش کنند تا بیش‌ازاین هزینه‌ای بر کشور تحمیل نشود. یکی از گزینه‌هایی که از همان ابتدا هم درباره توانمندی او برای اداره این وزارتخانه مهم ابهامات و تردید وجود داشت، عین‌اللهی، وزیر بهداشت، بود. وزیری که به دلیل شدت بی‌تفاوتی‌هایش نسبت به تذکرات داده‌شده درباره کمبود دارو به‌ویژه داروی بیماران خاص و نبود حداقل‌های درمانی مثل شربت استامینوفن کودکان یا سرم یا… تذکرات جدی به او از تریبون رسمی مجلس اعلام می‌شود و برخی نمایندگان به‌شدت پیگیر استیضاح او هستند.

روناصری در نطق میان‌دستور: آشفتنگی بازار وگرانی داروها از مشکلات اساسی مردم است

به‌عنوان مثال روز گذشته علیرضا وناصری‌عدلی، نماینده مردم مسجدسلیمان، در نطق میان‌دستور خود آشفتنگی بازار و گرانی داروها را از مشکلات اساسی مردم دانست و گفت: «کمبود دارو به‌ویژه داروهای بیماران خاص، گرانی آن و توزیع‌نشدن عادلانه در کشور موجب عرضه داروهای اساسی به بازار سیاه شده و چندنرخ‌شدن قیمت دارو به‌مرور به بروز و گسترش بی‌اعتمادی و سردرگمی مردم نسبت به سیاست‌ها و رویکردهای کلان کشور دامن خواهد زد». او همچنین در تذکر به وزیر بهداشت افروز: «وزارت بهداشت و درمان به‌عنوان مدعی سلامت جامعه توجه داشته باشد که آشفتنگی بازار دارو و گرانی داروها یکی از اصلی‌ترین موارد شکایت مردم است و با وجود کاهش تورم ماهانه، در یک ماه گذشته تورم بخش درمان و بهداشت به شکل بی‌سابقه‌ای رکورد زده است، به نحوی که میزان گرانی این بخش حتی از بخش خوراک‌ها و آشامیدنی‌ها هم بیشتر شد.»

وزرای ضعیف‌کارایی مناسب‌راندارند

به نظر می‌رسد آن‌رزو که این روزها تا حد زیادی آشکار شده است که مشکلات و معضلات اقتصادی تا چه حد می‌توانند موجبات ناخشنودی شهروندان را فراهم کنند. این توقع از نمایندگان

شهروند جهان مجازی هستیم» و این امکان و اجازه را برای دیگران فراهم می‌کند تا فضای مشارکت و تعامل با یکدیگر برایشان فراهم شود. افراد تحت عنوان فالوور در صفحه دیگری حضور می‌یابند و فارغ از ارتباط در دنیای حقیقی، پذیرش دوستی به معنای تایید و آغاز ارتباط است. از سوی دیگر، افراد بسیاری هم به دلایل مختلف ازجمله کسب‌وکارهای اینترنتی، تولید محتوا، بلاگری، تبلیغات و… به دنبال جذب حداکتری فالوور هستند که احتمالا همه ما درخواست‌های این چنینی را در صفحه شخصی خود مشاهده کرده‌ایم.

در کنار این، صرف ارسال درخواست دوستی یا حتی پذیرفتن درخواست از طرف افراد فعال در فضای مجازی، رفتاری نادرست محسوب نمی‌شود، بلکه فقط شروع یک رابطه جدید است که اگر مبتنی بر رعایت احترام متقابل، اصول اخلاقی، شرعی و حقوق شهروندی باشد، نتایج مطلوبی درپی خواهد داشت. در غیر این صورت رابطه‌ای ناسالم محسوب می‌شود که می‌توان به محض خروج طرف مقابل از قواعد عنوان‌شده، رابطه را خاتمه داد. هرچند با توجه به ماهیت

کند. تاکید می‌کنم که صدای اعتراض مردم را نمایندگان شنیده‌اند.

اما یک بحث کلیت دولت درباره قیمت‌ها و وزیر جهاد کشاورزی است و بحث دیگر درباره پیگیری مورد به مورد و افزایش موردی قیمت کالاهایی است که دولت خودش به صورت سرسام‌آوری قیمت آنها را افزایش داده است. اینها مشکلاتی است که نمایندگان در فراکسیون‌ها و کمیسیون‌های مختلف به دولت و وزرا به‌صورت فردی گوشزد می‌کنند». او گفت: «به‌خاطر همین اعتراضات تحقیق و تفحص‌های زیادی در مجلس راه افتاده است و اهرم استیضاح را هم نسبت به برخی وزرای ضعیف در دستور کار داریم.»

چسبندگی سیاسی مجلس فعلی ودولت مانع‌ازاستیضاح وزرا می‌شود

برخلاف کوچکی نژاد که قائل به ترمیم کابینه از سوی دولت نیست و استیضاح وزرای ضعیف را چساره کار می‌داند، غلامرضا نوری‌قزلبچه، رئیس فراکسیون مستقلین لایوی در مجلس یازدهم تاکید دارد که استیضاح وزرا در مجلس محقق نمی‌شود و بهتر است دولت خودش دست به ترمیم کابینه بزند. او دراین‌باره به «شرق» گفت: «معتقد به اصلاح کابینه و ترمیم توسط خود دولت هستم، چراکه استیضاح در مجلس فعلی به نتیجه نمی‌رسد. درخواست استیضاح و امضا برای وزرا زیاد است، اما آنچه به نتیجه برسد، احتمالا خیلی کم است، چراکه چسبندگی سیاسی بین مجلس و دولت به‌نحوی است که تیزی مباحث نظارتی را کند کرده است». نماینده بستان‌آباد در مجلس یازدهم تاکید کرد: «بعید است از طریق استیضاح بتوان به اصلاح کابینه رسید؛ بنابراین امیدوارم دولت مثل دو مورد وزارت کار و راه خودش اقدام به تغییر و ترمیم کابینه کند. البته باید رئیس‌جمهور دقت کند که نیروهای جایگزین نیروهای بهتری باشند و دایره انتخاب افراد را بزرگ‌تر ببیند، چراکه خیلی دایره انتخابشان محدود شده است.»

رئیس فراکسیون مستقلین لایوی مجلس یازدهم در پاسخ به این سؤال که به نظر شما کدام حوزه‌ها در حال حاضر نیاز به تغییر و اصلاح دارند؟ اظهار کرد: «در حوزه بهداشت و درمان مشکلات جدی است و نشان می‌دهد یکی، دو ماه آینده مسائل و مشکلات این حوزه حادثر خواهد شد. در برخی حوزه‌های اقتصادی و خدماتی هم مثل حوزه بهداشت برای اصلاح و ترمیم احساس ضرورت می‌شود و امیدواریم این اتفاق زودتر رقم بخورد». او افزود: «دولت اوایل کارش است و فرصت دارد. در عین حال برنامه و شعار داده و باید این شعارها را محقق کند». نوری‌قزلبچه

سلامت‌آمیز و گسترش همکاری‌های دوجانبه و رعایت حسن هم‌جواری» توصیف کرده و از دولت جمهوری آذربایجان هم خواسته تا از اصول، اقدامات و سخنان مغایر با لزوم رعایت توجه همسایگی خودداری کند و دچار محاسبات اشتباه نشود. این گزارش در بخشی دیگر به رزمایش اخیر نیروهای مسلح ایران در مناطق مرزی مشترک با جمهوری آذربایجان اشاره کرده و تاکید می‌کند که این رزمایش‌ها از قبل برنامه‌ریزی شده و یک امر طبیعی است که هر کشوری برای پیشگیری از تهدیدهای خارجی و تمرینات نظامی انجام می‌دهد. به نوشته این گزارش، پیام رزمایش‌های ایران، پیام صلح و امنیت به منطقه در مقابل عوامل و عناصر و بازیگران ناامن‌ساز برون‌منطقه‌ای است. همچنین تاکید

در پاسخ به اینکه بخشی از جامعه مطالباتی دارد و برای اینکه دولت نشان دهد صدای آنها را شنیده است باید با سرعت بیشتری دست به اصلاح و ترمیم کابینه بزند؟ گفت: «بعید می‌دانم تا این حد دولت بخواهد نشان دهد که صدای مطالبات را شنیده و دست به اصلاح و تغییر کابینه بزند. به نظر من شنیدن در دولت تا همین حد خواهد بود که به خورد و خوراک مردم توجه کند. بعید است فراتر از آن اقدامی صورت گیرد». این نماینده چند دوره مجلس همچنین تصریح کرد: «در حوزه وزارت ارتباطات و فرهنگ هم مباحث جدی وجود دارد اما بعید می‌دانم دولت فعلا به این حوزه‌ها ورود کند. اولویت با همین حوزه‌های سلامت و اقتصاد و معیشت و تا حدی کسب‌وکار فضای مجازی است که اصلاحاتی درخصوص آنها صورت گیرد.»

برخی وزرا حداقل انتظارات را هم برآورده نکردند!

نماینده دیگری هم که به استیضاح وزیر بهداشت در شرایط فعلی تاکید دارد، معین‌الدین سعیدی، نماینده مردم چابهار در مجلس یازدهم است. سعیدی در گفت‌وگو با «شرق» درباره جدی‌شدن استیضاح برخی بحث استیضاح وزرا وقتی کل وزن هیئت دولت را بررسی می‌کنیم، متوجه می‌شویم که برخی وزرا نتوانستند حداقل انتظارات را برآورده کنند». این نماینده کمیسیون کشاورزی تاکید کرد: «وزیری که اکنون بیشتر از سایر وزرا استیضاح‌حش مطرح و جدی است، وزیر بهداشت و درمان آقای عین‌اللهی است. قبلا بحث استیضاح آقای قاسمی وزیر راه مطرح بود که خودش استعفا داد و پیش از آن هم بحث فاطمی‌امین وزیر صمت جدی شد اما همه دیدیم مجلس به چه نحو با موضوع استیضاح برخورد کرد». او هم استیضاح وزرای ضعیف از سوی مجلس فعلی را عملی ندانست. اگرچه دیده شده گاهی مجلس با دولت تعارف دارد

و تغییر وزرای ضعیف را به خود دولت پاس می‌دهد و دولت هم نشان داده دراین‌باره تمایلی به تغییر ندارد. اما در این برهه حساس افکار عمومی به شدت حساس و پیگیر کوچک‌ترین تحركات از سوی مجلس و دولت است تا ببیند بالاخره کدام‌یک از مجلس و دولت همسو که هر دو با شعار توجه به معیشت اقشار کم‌آمد عمل روی کار آمدند قصد دارند به وعده‌های انتخاباتی خود جامه عمل بپوشند. اما در صورت عدم تحقق این شعارها شاید مجبور شوند زمان انتخابات دست‌به‌کار شوند و تکلیف وعده‌های برزمن‌مانده و شعارهای محقق‌نشده را خودشان روشن کنند.

شده که جمهوری اسلامی ایران هیچ برنامه‌ای برای تقابل در حوزه میدانی، دفاعی و نظامی با کشورهای همسایه ندارد و براساس اصل سیاست همسایگی به دنبال تعمیق مناسبات منطقه‌ای است. در همین حال، ایران براساس یک سیاست دیرینه، امنیت جمهوری آذربایجان را امنیت خود می‌داند؛ بنابراین در قبال هرگونه عوامل ناامن‌ساز حساس است.

رئیس‌جمهوری آذربایجان گفته بود: «ایران هیچ‌گاه دو رزمایش نظامی متوالی در طی چند ماه در مرزهای ما انجام نداده است… هیچ‌گاه اظهاراتی بر از نفرت‌پراکنی و تهدید علیه آذربایجان مطرح نشده بود… مجبور شدیم در مرزهای‌مان با ایران رزمایش نظامی دهیم تا نشان دهیم که از این امر نمی‌ترسیم.»

شده که جمهوری اسلامی ایران هیچ برنامه‌ای برای تقابل در حوزه میدانی، دفاعی و نظامی با کشورهای همسایه ندارد و براساس اصل سیاست همسایگی به دنبال تعمیق مناسبات منطقه‌ای است. در همین حال، ایران براساس یک سیاست دیرینه، امنیت جمهوری آذربایجان را امنیت خود می‌داند؛ بنابراین در قبال هرگونه عوامل ناامن‌ساز برون‌منطقه‌ای است. همچنین تاکید

این گزارش همچنین به گزارش مشترک مردم جمهوری آذربایجان با بخشی از مردم ایران اشاره کرده و نوشته این امر، نباید به عاملی برای تحریک گسل‌های قومی، واگرایی و تخریب روابط خارجی دو کشور و بهره‌برداری‌های سیاسی، امنیتی و… تبدیل شود؛ بلکه این مؤلفه و سایر اشتراکات فرهنگی، فرصت منحصربه‌فردی برای هم‌گرایی و ارتقای مناسبات و روابط دوجانبه به سطح راهبردی است. علی‌اف گفته بود: «ما نهایت تلاش‌مان را خواهیم کرد تا از شیوه زندگی‌مان، از مسیر سکولار توسعه و پیشرفت آذربایجان و آذربایجانی‌ها ازجمله آذربایجانی‌هایی که در ایران زندگی می‌کنند، صیانت کنیم. آنها بخشی از ملت ما هستند!».

این گزارش سیاست ایران در قبال جمهوری آذربایجان را «بیشترد روابط